

In vrijheid jezelf kunnen zijn

Wanneer mensen mij vragen wat mij in mijn werk het meest bezighoudt, hoef ik daar eigenlijk nooit lang over na te denken. Uiteindelijk kom ik steeds weer uit bij dezelfde vraag:

Hoe leef je een leven dat steeds meer gedragen wordt door wie je werkelijk bent, in relatie tot de wereld waarin je leeft?

Voor mij is dat wat vrijheid werkelijk betekent.

Vrijheid is niet hetzelfde als onafhankelijkheid. Veel mensen denken bij vrijheid aan zelf kunnen bepalen wat je doet, niemand nodig hebben of je eigen weg gaan. Maar wij worden geboren in relatie, ontwikkelen ons in relatie en blijven ons hele leven met anderen verbonden. Werkelijke vrijheid ontstaat daarom niet buiten relaties, maar juist daarbinnen. De vraag is niet of anderen invloed op ons hebben. De vraag is of wij, te midden van die invloed, onszelf kunnen blijven.

In de loop van ons leven doen we talloze ervaringen op. We worden geraakt door liefde en verlies, door succes en teleurstelling, door verwachtingen, pijn en vreugde. Veel van die ervaringen verrijken ons. Andere beschermen ons. We leren verantwoordelijkheid dragen, rekening houden met anderen en ons aanpassen aan wat het leven van ons vraagt. Dat is een belangrijk onderdeel van volwassen worden.

Onderweg kan er echter ook iets anders gebeuren. We kunnen zo gewend raken om te voldoen aan verwachtingen, dat we langzaam het contact verliezen met wat werkelijk bij ons past. Niet omdat we dat bewust kiezen, maar omdat we steeds beter leren luisteren naar de wereld om ons heen dan naar ons eigen innerlijke kompas.

Vrijheid betekent voor mij daarom niet dat we loskomen van anderen. Vrijheid betekent dat we onszelf niet kwijtraken in de ontmoeting met anderen. Dat we onze eigen kleur mee kunnen blijven nemen, terwijl we ons tegelijkertijd openstellen voor de kleur van de ander. Niet door ons aan te passen en onze eigenheid te verliezen, maar door ons in te passen: met behoud van wie we zijn én met respect voor wie de ander is.

Juist daarin zie ik de diepste betekenis van persoonlijke ontwikkeling. Het gaat niet om iemand anders worden of steeds beter worden. Ontwikkeling betekent dat we steeds meer toegang krijgen tot wie we al zijn en dat ons leven steeds minder gestuurd wordt door wat we denken te moeten zijn.

Dat vraagt moed. Soms betekent het dat we een grens stellen. Soms juist dat we open blijven staan. Soms dat we eerlijk onder ogen zien wat we voelen, ook wanneer dat ongemakkelijk is. En soms betekent het dat we accepteren dat het leven niet maakbaar is en dat belangrijke dingen tijd nodig hebben om zich te ontfouwen.

Gaandeweg ben ik steeds meer gaan ontdekken dat een mens niet vrijer wordt door steeds meer controle te krijgen. Vrijheid ontstaat wanneer voelen, denken en handelen steeds meer met elkaar in overeenstemming komen. Dan wordt het leven niet langer vooral geleid door wat we denken te moeten zijn, maar steeds meer gedragen door wat werkelijk bij ons past.

Dat betekent niet dat het leven gemakkelijker wordt. Verdriet blijft verdriet. Verlies blijft verlies. Liefde blijft kwetsbaar en onzekerheid hoort soms bij het zetten van nieuwe stappen. Vrijheid betekent niet dat deze ervaringen verdwijnen. Vrijheid betekent dat we onszelf daarin niet hoeven kwijt te raken. We kunnen leren het leven te dragen, zonder ons ervoor af te sluiten, en het steeds meer te doorleven zoals het zich aandient.

Voor mij is dat uiteindelijk de mooiste vorm van vrijheid. Niet leven zonder beperkingen, maar in vrijheid de persoon kunnen zijn die je diep van binnen bent, in relatie tot de mensen om je heen en de wereld waarin je leeft.

Roel Klaassen, Juli 2026